

Rapport

h2>Klacht

Verzoekster klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Zeeland op 12 mei 2007:

na haar te hebben aangehouden, hebben geweigerd om haar te laten telefoneren;

haar rijbewijs op incorrecte wijze hebben afgenomen en daarbij tevens geen ontvangstbewijs hebben afgegeven voor het ingenomen rijbewijs;

haar op incorrecte wijze hebben bejegend door te zeggen "Wij slapen straks lekker en jij niet" of een opmerking van dien aard;

hebben geweigerd haar een kopie van het proces-verbaal te geven;

in het proces-verbaal foutief hebben gesteld dat verzoekster bereid en in staat zou zijn om haar deel van de schade te vergoeden;

ten onrechte haar schoenen hebben afgenomen.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 12 mei 2007 ontving de politie Zeeland omstreeks 05:00 uur een melding van een verkeersongeval waarbij een auto van de weg was geraakt. Ter plaatse troffen politieambtenaren N. en S. verzoekster in de auto aan en spraken haar aan. Omdat bij politieambtenaren N. en S. het vermoeden bestond dat verzoekster onder invloed van alcohol was, lieten zij haar de blaastest doen, maar dit leverde geen resultaat op omdat verzoekster deze niet op de juiste wijze uitvoerde. Vervolgens hielden politieambtenaren N. en S. verzoekster aan wegens het vermoedelijk rijden onder invloed van alcohol en namen haar mee naar het politiebureau.

2. Nadat verzoekster op het politiebureau nogmaals de blaastest had gedaan, werd haar rijbewijs op grond van artikel 164 Wegenverkeerswet (zie Achtergrond, onder 1.) ingevorderd. Om 06:30 uur werd verzoekster in vrijheid gesteld en door haar vader opgehaald.

3. Verzoekster kon zich niet vinden in de gang van zaken en diende op 18 mei 2007 bij de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland een aantal klachten in over het optreden van politieambtenaren N. en S. Verzoekster klaagde met name over de weigering om haar na haar aanhouding een telefoontje naar haar vader te laten plegen, de wijze van bejegening, de wijze van inname van haar rijbewijs, de wijze van het alcoholonderzoek, intimidatie tijdens het verhoor, het niet verstrekken van het proces-verbaal, het opnemen

van een aantal onjuistheden in het proces-verbaal en het feit dat zij haar schoenen moest uittrekken tijdens de insluiting in de ophoudkamer. Op 23 mei 2007 liet de korpsbeheerder weten de klacht voorlopig niet in behandeling te nemen omdat de klacht onder meer betrekking had op gedragingen die een onderdeel waren van de procedure die op dat moment bij de strafrechter aanhangig was.

4. De rechter veroordeelde verzoekster tot een geldboete van € 750 en zes maanden voorwaardelijke rijontzegging met een proeftijd van twee jaar. Verzoekster ging niet in hoger beroep tegen deze uitspraak.

5. Verzoekster wendde zich hierop op 5 september 2007 opnieuw tot de korpsbeheerder met het verzoek de klacht te behandelen nu de rechter in de strafprocedure uitspraak had gedaan. Op 2 november 2007 adviseerde de Commissie voor Politieklachten politieregio Zeeland (hierna: de klachtencommissie) de klacht van verzoekster, voor zover zij daarover kon oordelen, ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 28 november 2007 weten zich met dat advies te verenigen.

6. Verzoekster kon zich hierin niet vinden en verzocht de Nationale ombudsman bij brief van 6 december 2007 om de klacht te onderzoeken. De Nationale ombudsman opende vervolgens op 19 maart 2008 het onderzoek.

I. Ten aanzien van de weigering van het plegen van een telefoontje

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat politieambtenaren N. en S. na haar aanhouding, hebben geweigerd om haar naar haar vader te laten telefoneren. In dit verband liet zij het volgende weten. Zij wilde haar vader graag bellen om advies te vragen. Zij mocht niet één telefoontje plegen. De betrokken politieambtenaren zeiden haar dat ze volwassen genoeg was en dat zij kon bellen als de zaak was afgerond. Het is volgens haar onredelijk dat haar het bellen werd geweigerd. Verder is het volgens haar daarbij niet relevant wie zij wilde bellen. Zij mocht niet meteen na haar aanhouding - om 05.15 uur - bellen maar pas na afloop met de diensttelefoon om 06.00 uur.

2. De korpsbeheerder achtte de klacht in zijn beslissing van 28 november 2007 ongegrond en volgde hiermee het advies van de klachtencommissie op. Uit dit advies volgt onder meer dat de betrokken politieambtenaren bevestigen dat verzoekster meerdere malen had verzocht om haar vader te bellen. Indien verzoekster minderjarig was geweest dan zouden volgens vaste procedures de ouders op de hoogte zijn gesteld, aldus betrokken politieambtenaren. Verzoekster was echter meerderjarig en verklaarde zelf dat zij niet meer thuis woonde. De betrokken politieambtenaren hadden daarom tegen haar gezegd dat zij haar vader mocht bellen, zodra de procedure van het blazen was afgehandeld.

3. De klachtencommissie stelde verder vast dat er tussen de aanhouding van verzoekster en het bellen door verzoekster met haar vader minder dan een uur zat. Het is volgens de klachtencommissie bekend dat de politie met een blaastest een wachttijd van tenminste 20 minuten in acht moet nemen. Het lag in de gegeven situatie voor de hand dat verzoekster in de tussentijd in een cel moest wachten, aldus de klachtencommissie. Tevens stelde de klachtencommissie vast dat verzoekster direct na afhandeling van de procedure haar vader mocht bellen. Er was dan ook geen sprake van onbehoorlijk handelen van betrokken politieambtenaren, aldus de klachtencommissie.

4. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman, verklaarde politieambtenaar S. voor zover van belang, het volgende. Op verzoeksters opmerking dat zij haar vader wilde bellen, had zij uitgelegd dat ze na afloop van het verhoor de mogelijkheid zou krijgen om wie dan ook in kennis te stellen van haar insluiting, maar dat dit zou moeten wachten tot na afloop van het verhoor en wanneer het onderzoek afgelopen zou zijn. Verder had zij uitgelegd dat verzoeksters vader, omdat zij meerderjarig is, niet het recht had om bij het opnemen van de verklaring aanwezig te zijn. Omdat verzoekster de verklaring niet wilde ondertekenen maar riep dat zij "haar papa wilde spreken" had politieambtenaar S. dit in de verklaring opgenomen. Zij verklaarde verder dat verzoekster aan het begin van en gedurende het verhoor om haar vader had gevraagd.

5. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman, verklaarde politieambtenaar N. voor zover van belang, het volgende. Toen zij en haar collega politieambtenaar S. na de melding van het ongeval ter plaatse aankwamen, troffen zij de auto aan en verzoekster die half uit de auto hing. Zij kregen het vermoeden dat verzoekster alcohol had gedronken omdat zij daarnaar rook en niet vast ter been was. Vervolgens deelden zij verzoekster mee dat zij moest meewerken aan een alcoholcontrole in de vorm van een blaastest. Dit blazen lukte niet ondanks dat zij verzoekster een aantal keren hadden uitgelegd hoe zij dat moest doen, aldus politieambtenaar N. Zij concludeerde op basis van haar ervaring dat verzoekster niet meewerkte aan de blaastest. Ook vond politieambtenaar N. verzoeksters houding naar hen toe, namelijk niet willen antwoorden en weglopen, recalcitrant. Verzoekster bood echter geen fysiek verzet. Van een dreigende houding was ook geen sprake. Vervolgens is verzoekster aangehouden en meegenomen naar het politiebureau. Politieambtenaar N. liet verder weten dat verzoekster hier geëmotioneerd op reageerde en in de auto op weg naar het bureau constant zei dat ze haar vader wilde spreken. Politieambtenaar N. verklaarde verder ten aanzien van de klacht dat verzoekster haar vader uiteindelijk binnen een uur (na haar aanhouding; N.o.) heeft mogen bellen. Dat leek haar op tijd. De vader was uiteindelijk in kennis gesteld. Er was geen reden om verzoekster te laten bellen bij aankomst op het politiebureau. Als verzoekster had meegewerkt was de situatie wel anders geweest, aldus politieambtenaar N. Op het moment dat er geen verplichting is om iemand te laten bellen en diens gedrag leidt op dat moment niet tot een uitzondering, is er volgens haar geen reden om een uitzondering te maken.

6. Het proces-verbaal van aanhouding vermeldt dat verzoekster op 12 mei 2007 om 05:05 was aangehouden, dat het tijdstip van aankomst op het politiebureau 05:15 uur was en dat verzoekster om 06:00 uur werd voorgeleid aan de hulpofficier van justitie.

7. Het proces-verbaal van verhoor vermeldt dat politieambtenaren N. en S. verzoekster omstreeks 05:46 uur hebben verhoord. Verder wordt vermeld dat verzoekster de verklaring niet wilde ondertekenen omdat zij eerst haar vader wilde spreken.

8. Het proces-verbaal rijden onder invloed vermeldt dat verzoekster om 06:30 uur is heengezonden.

9. Verzoekster verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat zij steeds volledige medewerking had verleend. Verder verklaarde zij dat zij haar vader omstreeks om 06:00 uur had gebeld.

Beoordeling

10. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

11. Ingevolge artikel 27 van de Ambtsinstructie voor de politie (zie Achtergrond, onder 2.) dient de politie na het insluiten van een verdachte, indien hij of zij daar om verzoekt, een familielid of huisgenoot van die verdachte op de hoogte stellen van de insluiting, voor zover het bepaalde in het Wetboek van Strafvordering zich daartegen niet verzet. In het verlengde hiervan mag de politie, indien een verdachte gemotiveerd aangeeft met een naaste te willen bellen, de verdachte dat - binnen redelijke grenzen - niet weigeren. Contact van ingeslotenen met derden kan echter conflicteren met opsporingsbelangen, zoals met name de waarheidsvinding. In dergelijke gevallen is het, gelet op het in artikel 27 van de Ambtsinstructie geformuleerde voorbehoud, te rechtvaardigen dat de politie een ingeslotene niet, althans niet onverwijld, in de gelegenheid stelt om zelf derden op te bellen. Verwacht mag worden dat per geval wordt bezien of telefoneren mogelijk en - gelet op de aard van de zaak - toelaatbaar is. In dit geval werd de beslissing om het gevraagde telefoongesprek niet toe te staan mede ingegeven door het onderzoeksbelang, namelijk het afronden van de blaastest en het afwachten van het resultaat. Verder is uit het onderzoek gebleken dat de beslissing om verzoekster niet te laten bellen, mede was ingegeven door de volgens de betrokken politieambtenaren niet meewerkende houding van verzoekster. Betrokken politieambtenaren lieten verzoekster direct na het afhandelen van de procedure met haar vader bellen. Vaststaat dat verzoekster uiteindelijk binnen een á anderhalf uur na haar aanhouding haar vader heeft kunnen bellen. Hoewel dit niet onredelijk lang is, brengt het redelijkheidsvereiste in deze zaak mee dat de politie verzoekster redelijkerwijs niet mocht weigeren om een telefoontje te plegen. Gelet op het strafbare feit waarvoor de dochter werd aangehouden kon niet worden gesteld dat een telefoongesprek met haar vader een risico voor de strafzaak zou kunnen opleveren.

Hoewel verder de verklaringen van verzoekster en de betrokken politieambtenaren op het punt van wel of niet meewerkende houding tegen over elkaar staan, staat voor de Nationale ombudsman vast dat verzoekster geen fysiek verzet bood tegen haar aanhouding of daarmee dreigde.

Op grond van al deze feiten en omstandigheden is de Nationale ombudsman van oordeel dat de betrokken politieambtenaren door verzoekster niet direct toe te staan een telefoontje naar haar vader te plegen in strijd heeft gehandeld met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van de wijze van inname van het rijbewijs en het niet verstrekken

van een ontvangsbewijs

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er ten tweede over dat de betreffende politieambtenaren op incorrecte wijze het rijbewijs van haar hebben afgenomen. Zij hadden volgens haar het rijbewijs zonder het haar eerst beleefd te vragen op wilde wijze uit haar portefeuille getrokken. Verzoekster meent dat de politieambtenaren haar hiermee hebben willen intimideren. Verder klaagt zij erover dat de betrokken politieambtenaren haar na de inname geen ontvangsbewijs hebben verstrekt.
2. De brief van teamchef R. van 27 september 2007, gericht aan de districtschef in het kader van de interne klachtbehandeling, vermeldt voor zover van belang, het volgende. Teamchef R. had een verklaring afgenomen van politieambtenaar S. Deze verklaarde zich niet meer te kunnen herinneren wie het rijbewijs ter inzage had gevorderd en op welke wijze dit precies was gebeurd. Wel kon het zijn dat het rijbewijs door een van de verbalisanten uit de portefeuille was gehaald omdat verzoekster daar op dat moment te dronken voor was.
3. Uit het advies van de klachtencommissie van 2 november 2007 volgt dat de betrokken politieambtenaren verklaren dat zij verzoekster, omdat deze niet haar volledige medewerking aan het blazen verleende, hadden meegenomen naar het politiebureau, waar zij een insluitingsfouillering deden bij verzoekster. De procedure hierbij is dat alle voorwerpen die iemand bij zich heeft in een fouilleringszak worden gedaan, die hij/zij na de invrijheidstelling weer terugkrijgt. Zo ook in dit geval, waarbij verzoeksters portefeuille met rijbewijs in een dergelijke zak werd gedaan. Nadat verzoekster opnieuw de blaastest had gedaan en de uitslag hiervan bekend was, is het rijbewijs ingevorderd. Zij hadden hierbij een ontvangsbewijs voor het ingevorderde rijbewijs uitgereikt aan verzoekster, aldus de betrokken politieambtenaren. De klachtencommissie achtte het verder niet onbehoorlijk dat

de betrokken politieambtenaren, toen verzoekster eenmaal gefouilleerd moest worden, het rijbewijs zelf hadden gepakt.

4. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman, verklaarde politieambtenaar S. voor zover van belang het volgende. Tijdens het fouilleren zijn de spullen van verzoekster in bewaring genomen. Verzoeksters rijbewijs zat hier niet bij. Haar rijbewijs was namelijk op de plaats van het ongeval al door haar en haar collega in bewaring genomen. Zij hebben het toen niet ingevorderd, maar in bewaring genomen en niet meer aan haar teruggegeven. De spullen zijn in een zak gestopt waarvoor verzoekster heeft moeten tekenen. Politieambtenaar S. verklaarde niet meer precies te weten wie de fouillering heeft gedaan en wie de spullen in de zak heeft gedaan. Dat was in ieder geval wel haar collega politieambtenaar N. of zichzelf, aldus politieambtenaar S. Zij voegde verder toe dat het ontvangstbewijs pas aan verzoekster was verstrekt nadat het rijbewijs formeel was ingevorderd.

5. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman, verklaarde politieambtenaar N. telefonisch dat zij zich ten aanzien van deze klacht niets meer kan herinneren.

6. Verzoekster verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat een van de betrokken politieambtenaren in de gang op het politiebureau haar rijbewijs uit haar portefeuille heeft gehaald. Zij gaf aan dat ze op het bureau niet gefouilleerd was, maar dat zij haar handtas, horloge, mobieltje en schoenen moest afgeven. Verzoekster ontkende verder dat zij had moeten tekenen toen haar spullen in de zogenaamde fouillerings- of insluitingszak werden gedaan. Verzoekster gaf verder aan dat zij geen ontvangstbewijs of schriftelijke bevestiging van de invordering van haar rijbewijs had gekregen. Zij trof deze pas tijdens de gerechtelijke procedure aan in het dossier.

Beoordeling

7. De lezingen van verzoeker en de betrokken politieambtenaren staan op dit punt tegenover elkaar. Verder stelt de Nationale ombudsman vast dat verklaringen zoals door de betrokken politieambtenaren zowel tijdens de interne klachtbehandeling als tijdens zijn onderzoek afgelegd, van elkaar verschillen. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman zijn er geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen op grond waarvan aan één van de lezingen meer waarde dient te worden gehecht dan aan de andere. De Nationale ombudsman kan derhalve niet vaststellen op welke wijze het rijbewijs van verzoekster is afgenomen, noch of en wanneer er een ontvangstbewijs aan verzoekster is verstrekt.

De Nationale ombudsman onthoudt zich derhalve van een oordeel over deze gedraging.

Ten aanzien van de bejegening

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er verder over dat politieambtenaar S. haar onheus heeft bejegend door te zeggen "Wij slapen straks lekker en jij niet" of een opmerking van dien aard.
2. Uit het advies van de klachtencommissie van 2 november 2007 blijkt onder meer dat politieambtenaar S. ontkent deze opmerking te hebben gemaakt. De commissie stelde onder meer vast dat verzoekster destijds kennelijk onder invloed was, waardoor niet viel uit te sluiten dat haar waarnemingsvermogen verminderd was. De klachtencommissie achtte het daarom niet aannemelijk dat de betrokken politieambtenaar de opmerking had geplaatst.
3. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster voor zover van belang, het volgende. Zij gaf toe dat zij destijds onder invloed van alcohol was en dat hierdoor haar herinneringen beïnvloed kunnen zijn, voor zover het haar herinneringen betreft van het ongeval en wat er meteen daarna gebeurde. Verzoekster verklaarde echter zich precies te herinneren wat er op het politiebureau gebeurde, omdat zij toen zeer gespannen was en hierdoor alert werd.

Beoordeling

4. De lezingen van verzoeker en politieambtenaar S. staan ook op dit punt tegenover elkaar. Uit het onderzoek zijn er zijn geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen op grond waarvan aan één van de beide lezingen meer waarde dient te worden gehecht. De Nationale ombudsman kan derhalve niet vaststellen of de opmerking door politieambtenaar S. is gemaakt.

In zoverre onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel over de gedraging.

Ten aanzien van de weigering het proces-verbaal te verstrekken

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er ook over dat de betreffende politieambtenaren hebben geweigerd haar een kopie van het proces-verbaal te verstrekken. Verzoekster geeft in dit verband aan dat zij tenminste drie keer om het proces-verbaal heeft gevraagd.
2. Uit het advies van de klachtencommissie van 2 november 2007 blijkt dat de betrokken politieambtenaren ontkennen dat verzoekster om een kopie van het proces-verbaal had verzocht. Wel had haar vader toen hij verzoekster ophaalde, hierom verzocht, maar zij hebben hem dit geweigerd omdat volgens hen alleen verzoekster recht had op een kopie.

3. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarden zowel politieambtenaar S. als politieambtenaar N. wederom dat verzoekster niet om een eigen verklaring had gevraagd. Pas toen haar vader haar kwam ophalen, vroeg zij of haar vader naar de eigen verklaring.

4. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat zij een aantal keren had gevraagd om een kopie van haar eigen verklaring. Er werd haar gezegd dat zij die alleen via een advocaat kon krijgen. Verder gaf zij aan dat beide betrokken politieambtenaren tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie hadden verklaard nooit in te gaan op een verzoek van een verdachte om een eigen verklaring te krijgen.

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. In de artikelen 30 en 31 Sv (zie Achtergrond, onder 3.) ligt besloten dat tijdens het voorbereidend onderzoek het Openbaar Ministerie beslist over toestemming voor de verdachte om van processtukken kennis te nemen en dat de grond waarop het Openbaar Ministerie dit kan weigeren - het belang van het onderzoek - niet geldt voor het proces-verbaal van verhoor van de verdachte. Een en ander is nader uitgewerkt in de instructie van het College van procureurs-generaal (zie Achtergrond, onder 4.).

6. De Nationale ombudsman stelt vast op basis van de verklaringen van de betrokken verbalisanten dat er in ieder geval bij vertrek uit het bureau ofwel door verzoekster, ofwel door haar vader, om een verklaring is gevraagd. Het was daarom niet juist dat de betrokken politieambtenaren haar dit niet hadden verstrekt. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat is gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van het opnemen in het proces-verbaal dat verzoekster bereid en in staat zou zijn om een deel van de schade te vergoeden

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er verder over dat betreffende politieambtenaren in het proces-verbaal foutief hebben gesteld dat verzoekster bereid en in staat zou zijn om haar deel van de schade te vergoeden.

2. Uit het advies van de klachtencommissie blijkt dat de betrokken politieambtenaren verklaren dat de zinsnede in het proces-verbaal van verhoor 'de verdachte verklaart bereid

en in staat te zijn om haar deel van de schade te vergoeden' een bouwsteen is in het systeem, die beantwoord moet worden met 'ja' of 'nee'.

De klachtencommissie achtte de bouwsteen onvoldoende genuanceerd. Nu ontstaat de indruk dat verzoekster bekend, dat zij daadwerkelijk schade aan andere auto's heeft veroorzaakt, aldus de commissie. De klachtencommissie achtte het daarom wenselijk dat de betreffende bouwsteen zou worden aangepast. Ten aanzien van de klacht over de betrokken politieambtenaren vond de commissie dat er van onbehoorlijk gedrag van hen geen sprake is. Het gebruik maken van de bouwsteen lag immers voor de hand, aldus de commissie.

3. Het proces-verbaal van verhoor vermeldt dat `de verdachte verklaarde bereid en in staat te zijn om haar deel van de schade te vergoeden'.

4. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde politieambtenaar N. dat de bedoelde opmerking een standaardzin is in het proces-verbaal. Je kan slechts invullen of je wel of niet bereid bent om schade te vergoeden, aldus politieambtenaar N. Zij verklaarde verder dat verzoekster van mening was dat er geen schade was. Hierop legden zij en haar collega politieambtenaar S. uit dat er bij een eenzijdig ongeval ook sprake kan zijn van schade. Politieambtenaar N. kon zich herinneren dat verzoekster op dat moment iets gezegd zou hebben als "nou, in dat geval ben ik wel bereid". Verder verklaarde politieambtenaar N. dat er naar aanleiding van het advies van de klachtencommissie contact is geweest met de ICT-beheerder om de bouwsteen te laten aanpassen. Er was van onbehoorlijk gedrag van hun kant echter geen sprake, aldus politieambtenaar N.

5. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat haar door de betrokken politieambtenaren net zo lang vragen hierover waren gesteld totdat het beoogde kruisje kon worden neergezet. Deze zin in het proces-verbaal heeft haar last bezorgd bij haar verzekering. Als een tekstblok niet van toepassing blijkt, dan had deze moeten worden doorgekruist of worden genegeerd, aldus verzoekster.

6. In het kader van het onderzoek vroeg de Nationale ombudsman de korpsbeheerder om aan te geven of en op welke wijze er concreet gevolg is gegeven aan het advies van de klachtencommissie om aanpassing van de bedoelde bouwsteen. Deze liet weten dat tot 11 november 2008 door de politie Zeeland het Bedrijfsprocessysteem (BPS) werd gebruikt. Op 11 november 2008 is de politie Zeeland overgegaan naar de Basisvoorziening Handhaving (BVH), evenals inmiddels bijna alle politiekorpsen. De beheer van het voormalig gebruikte BPS werd landelijk gedaan. Een aanvraag vanuit een politieregio werd toen door de commissie beheer BPS besproken en bij akkoord in het landelijk systeem ingevoerd. Officieel zijn vanaf september 2007 alle aanvragen tot wijziging in het systeem van BPS bevroren. Er werden alleen nog maar aanpassingen gedaan die vanuit wetgeving noodzakelijk waren. Hiervoor werden individuele aanvragen vanuit de regio's voor een aanpassing in het BPS niet meer in behandeling genomen door de commissie omdat men

niet meer wilde investeren in een systeem wat al op zijn einde liep. Het voorstel tot wijziging van de bouwsteen werd daarom niet meer in behandeling genomen door de commissie beheer BPS, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

7. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep dienen te handelen. Dit houdt onder meer in dat in de verslaglegging door professionals voldoende aandacht moet zijn voor het op juiste wijze weergeven van door de burger gebruikte bewoordingen en bedoelingen. Artikel 29 lid 3 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verklaringen van de verdachte, die een bekentenis van schuld inhouden, in het proces-verbaal van het verhoor zoveel mogelijk in de eigen woorden wordt opgenomen.

8. Het staat voor de Nationale ombudsman voldoende vast dat verzoekster tijdens het verhoor duidelijk had gemaakt dat zij niet zonder meer wilde dat er in het proces-verbaal zou worden opgenomen dat zij "bereid is de schade te vergoeden" of in ieder geval haar bezwaren had aangegeven tegen het opnemen van deze zin. Het getuigt volgens de Nationale ombudsman van onvoldoende professionaliteit dat dit gegeven door de betrokken politieambtenaren is afgedaan met de enkele verwijzing dat deze vraag een bouwsteen is in het op te maken proces-verbaal die beantwoord moet worden. Immers, zelfs indien het niet mogelijk is om de bouwsteen te negeren, moet het mogelijk zijn geweest voor de betrokken politieambtenaren om zelf in het proces-verbaal een aanpassing in de tekst op te nemen, waaruit blijkt dat verzoekster van mening is dat er geen schade door haar is toegebracht, maar dat zij bereid is om de schade te vergoeden *indien en voor zover er sprake is van schade*. Daarnaast bestond ook gewoon de mogelijkheid om de bouwsteen met 'nee' te beantwoorden, indien hiermee meer recht was gedaan aan verzoeksters antwoord hierop. Door de opmerking als zodanig op te nemen in het proces-verbaal zonder rekening te houden met verzoeksters bewoordingen en bedoelingen, hebben de betrokken politieambtenaren een onjuiste afweging gemaakt, waarmee zij hebben gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

9. De Nationale ombudsman heeft kennisgenomen van de reden waarom uiteindelijk geen gevolg kon worden gegeven aan het advies van de klachtencommissie om de bedoelde bouwsteen aan te laten passen. Nu echter niet duidelijk is wat de overgang naar een nieuw landelijk systeem betekent voor het gebruik van de bedoelde bouwsteen bij het opmaken van een proces-verbaal, is dit aanleiding voor het doen van een aanbeveling (zie Aanbeveling).

Ten aanzien van de afname van haar schoenen

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er ten slotte over dat de betrokken politieambtenaren ten onrechte haar schoenen hebben afgenomen toen zij werd ingesloten in de ophoudkamer. Zij moest wel een half uur op sokken op de betonnen vloer van de cel staan, waar verder geen stoel of iets dergelijks was. Het is volgens haar bekend dat verdachten veters uit hun schoenen moeten afgeven om zelfwurging te voorkomen. Maar er zaten geen veters in haar schoenen en zij had ze daarom aan kunnen houden, aldus verzoekster.

2. Uit het advies van de klachtencommissie blijkt dat verzoekster van betrokken politieambtenaren haar schoenen moest uitdoen op grond van de ervaring dat ingeslotenen gaan schoppen tegen de deuren. De klachtencommissie achtte deze handelwijze begrijpelijk en niet onbehoorlijk, gelet op de procedure en gelet op de ervaring dat ingeslotenen (zeker na alcoholgebruik) tegen deuren gaan schoppen.

3. Politieambtenaar S. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman het volgende, voor zover van belang. Verzoekster moest inderdaad haar schoenen uittrekken. Politieambtenaar S. gaf aan deze maatregel niet bij elke verdachte te nemen, maar een afweging te maken op basis van haar ervaring en op basis van het gedrag van de verdachte. Politieambtenaar S. kon zich niet meer precies herinneren wat en of er aanleiding was voor deze handelwijze bij het insluiten, maar liet weten dat het mogelijk te maken zou hebben gehad met verzoeksters gedrag.

4. Politieambtenaar N. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat het uittrekken van de schoenen de standaardprocedure is. Dit is volgens haar omdat de ervaring bestaat dat mensen, vooral dronken mensen, tegen de deuren van de cel gaan schoppen. Er bestaat daarnaast nog het veiligheidsaspect omdat mensen zichzelf met een veter kunnen wurgen. Politieambtenaar N. verklaarde verder desgevraagd dat zij moeilijk konden inschatten of verzoekster ook tegen de celdeur zou gaan schoppen, maar dat haar tegenwerkende houding daarin wel meespeelde.

5. Verzoekster verklaarde hierop in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat zij steeds volledige medewerking had verleend.

Beoordeling

6. Ook hier toetst de Nationale ombudsman aan het hierboven genoemde vereiste van professionaliteit. Artikel 28 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 2.) bepaalt dat de politie bevoegd is vóór de insluiting een zogenaamde veiligheidsfouillering te verrichten. Uitgangspunt van dit artikel is - kort gezegd - dat slechts gevaarlijke goederen in bewaring worden genomen. In de regel wordt aan arrestanten toegestaan hun schoenen (zonder veters) in de cel aan te houden (zie Achtergrond, onder 5.).

7. Verzoekster moest haar schoenen uitdoen voordat zij werd ingesloten in de cel. Dit gebeurde volgens de betrokken politieambtenaren om te voorkomen dat zij met haar schoenen tegen de deuren zou schoppen. Het is de Nationale ombudsman niet gebleken dat verzoekster tekenen vertoonde van fysieke agressiviteit. Het risico van schoppen tegen de deur door verzoekster had hierdoor laag kunnen worden ingeschat. Mede gelet hierop in combinatie dat in de regel aan arrestanten wordt toegestaan hun schoenen (zonder veters) in de cel aan te houden, is op dit punt niet juist gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Zeeland is gegrond ten aanzien van:

de weigering om haar te laten telefoneren wegens strijd met het redelijkheidsvereiste;

het opnemen in het proces-verbaal dat verzoekster bereid en in staat zou zijn om een deel van de schade te vergoeden wegens strijd met het vereiste van professionaliteit;

het niet op verzoek verstrekken van de eigen verklaring wegens strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

het laten uittrekken van haar schoenen wegens strijd met het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de bejegening, de wijze van inname van het rijbewijs en het niet verstrekken van een ontvangstbewijs na die inname.

Aanbeveling

Gelet op de onduidelijkheid die nu bestaat over het gebruik van de bedoelde bouwsteen door invoering van het nieuwe landelijk systeem Basisvoorziening Handhaving (BVH), geeft de Nationale ombudsman de korpsbeheerder in overweging om hierover navraag te doen bij de beheerder van BVH en zo nodig opnieuw een voorstel tot aanpassing van de bouwsteen in te dienen, met inachtneming van wat in dit rapport is overwogen.

Onderzoek

Op 6 december 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw F. te T., met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Zeeland.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Daarnaast werd de betrokken politieambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten beiden van deze gelegenheid gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Zeeland en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Verzoekschrift van 6 december 2007 met bijlagen, waaronder een machtiging van verzoekster aan haar vader, de heer Fr., om de klacht in te dienen, het advies van de klachtencommissie van 2 november 2007 en de beslissing van de korpsbeheerder van 28 november 2007.

Het interne klachtdossier met bijlagen, waaronder de brief van verzoeker van 5 september 2007 en de brief van teamchef R. van 27 september 2007 met hierin een door politieambtenaar S. afgegeven verklaring.

Door de politie in het kader van het onderzoek verstrekte mutaties en processen-verbaal, waaronder een proces-verbaal van aanhouding, proces-verbaal van verhoor en een proces-verbaal rijden onder invloed.

Telefonische verklaring van politieambtenaar S.

Telefonische verklaring van politieambtenaar N.

Verklaring van verzoekster.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wegenverkeerswet 1994

Artikel 164 lid 1 en 2

"1. Op de eerste vordering van de in artikel 159, onderdelen a en b, bedoelde personen is de bestuurder van een motorrijtuig, tegen wie door een van die personen proces-verbaal wordt opgemaakt ter zake van overtreding van een bij of krachtens deze wet vastgesteld voorschrift, verplicht tot overgifte van het hem afgegeven rijbewijs dan wel het hem door het daartoe bevoegde gezag buiten Nederland afgegeven rijbewijs en, indien hem daar een internationaal rijbewijs is afgegeven, dat bewijs.

2. De in het eerste lid bedoelde vordering wordt gedaan in geval van overtreding van: a. artikel 8, indien bij een onderzoek als bedoeld in het tweede lid, van die bepaling blijkt of, bij ontbreken van een dergelijk onderzoek, een ernstig vermoeden bestaat dat het alcoholgehalte van de adem van de bestuurder hoger is dan 570 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht, onderscheidenlijk het alcoholgehalte van het bloed van de bestuurder hoger blijkt te zijn dan 1,3 milligram alcohol per milliliter bloed; b. artikel 8, indien bij een onderzoek als bedoeld in het derde lid van die bepaling blijkt of, bij het ontbreken van een dergelijk onderzoek, een ernstig vermoeden bestaat dat het alcoholgehalte van de adem van de bestuurder hoger is dan 350 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht, onderscheidenlijk het alcoholgehalte van het bloed van de bestuurder hoger blijkt te zijn dan 0,8 milligram alcohol per milliliter bloed; c. artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid; d. overschrijding van een krachtens deze wet vastgestelde maximumsnelheid met vijftig kilometer of meer door een bestuurder van een motorrijtuig anders dan een bromfiets, in geval van staandehouding van de bestuurder; e. overschrijding van een krachtens deze wet vastgestelde maximumsnelheid met dertig kilometer of meer door een bestuurder van een bromfiets, in geval van staandehouding van de bestuurder."

2. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de

buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 27 lid 1

"Voor zover het bij of krachtens het Wetboek van Strafvordering bepaalde zich hiertegen niet verzet stelt de ambtenaar een familielid of een huisgenoot van een ingeslotene zo

spoedig mogelijk op de hoogte van de insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet hij dit uit eigen beweging, indien de ingeslotene meerderjarig is, doet hij dit slechts op verzoek van de ingeslotene."

Artikel 28

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring.

3. Het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen."

3. Wetboek van Strafvordering

3.1. Artikel 30

"1. Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek staat de rechter-commissaris, en overigens tijdens het voorbereidende onderzoek het openbaar ministerie, aan den verdachte op diens verzoek toe van de processtukken kennis te nemen.

2. Niettemin kan de rechter-commissaris of het openbaar ministerie, indien het belang van het onderzoek dit vordert, den verdachte de kennisneming van bepaalde processtukken onthouden. In dit geval wordt den verdachte schriftelijk medegedeeld dat de hem ter inzage gegeven stukken niet volledig zijn."

3.3. Artikel 31, aanhef, onder a

"Aan den verdachte mag niet worden onthouden de kennisneming van:

a. de processen-verbaal van zijne verhooren."

4. Instructie verstrekking van kopieën van een eigen verklaring, registratienummer 2005I001 (datum inwerkingtreding 1 juni 2005, afzender College van procureurs-generaal; adressaat Hoofden van de parketten)

"Achtergrond

De Nationale ombudsman heeft de afgelopen jaren diverse klachten in behandeling genomen betreffende de vraag of een verdachte recht heeft op inzage in het

proces-verbaal van zijn eigen verklaring en of hij daarbij tevens aanspraak kan maken op een afschrift daarvan gedurende het voorbereidend onderzoek. Daarbij is met name aan de orde geweest het recht op een afgifte van de eigen verklaring van de verdachte tijdens het ophouden voor verhoor en inverzekeringstelling, voordat het proces-verbaal naar het parket is gezonden.

(...) Onbetwist is een ongeclausuleerd recht op kennisneming van het proces-verbaal van de eigen verklaring van de verdachten (art. 31 aanhef en onder a WvSv). De wijze waarop een afschrift kan worden verkregen is echter niet ongeclausuleerd. (...) De Nationale ombudsman heeft de minister van Justitie aanbevolen te streven naar een praktijk waarin de politie desgevraagd een kopie van de eigen verklaring aan de verdachte verstrekt tenzij er dringende redenen zijn om dit niet te doen. In dit laatste geval zou de politie contact op moeten nemen met de officier van justitie of met de rechter-commissaris die dan zal beslissen op het verzoek.

De minister van Justitie heeft zich op het standpunt gesteld dat afschriften van stukken enkel worden verstrekt na verkregen toestemming van het OM of de rechter-commissaris. De minister van Justitie heeft hiertoe besloten, overwegende dat het recht op kennisneming dat de verdachte heeft wezenlijk verschilt van het recht op het verkrijgen van een afschrift. Het onderzoeksbelang kan zich verzetten tegen de afgifte van de eigen verklaring. Te denken valt aan situaties waarbij het onderzoeksbelang vergt dat het mogelijk is dat:

een verdachte meermalen wordt verhoord over dezelfde zaak zonder dat hij reeds beschikt over een afschrift van zijn eerdere verklaring; meerdere verdachten over dezelfde zaak verhoord kunnen worden zonder dat zij beschikken over afschriften van hun verklaringen en daarmee in de gelegenheid zijn om elkaars verklaringen op elkaar af te stemmen.

(...)

Samenvatting

In deze instructie is de procedure beschreven voor de afhandeling van verzoeken van personen die vragen om een afschrift van de eigen verklaring gedurende het voorbereidend onderzoek, met name in die gevallen waarin nog geen proces-verbaal naar het parket is ingezonden. Hierbij moet, als boven vermeld, worden gedacht aan de situatie dat de verdachte meermalen gehoord moet worden, dan wel dat zeker is dat binnen enkele dagen andere verdachten in hetzelfde onderzoek zullen worden gehoord.

Uitgangspunten en werkwijze

Uitgangspunt is dat aan een persoon die daarom verzoekt gedurende het voorbereidend onderzoek c.q. het gerechtelijk vooronderzoek zonder onnodige vertraging een afschrift

van zijn eigen verklaring wordt verstrekt, tenzij het onderzoeksbelang dit tijdelijk niet toestaat. Indien betrokkene om een afschrift verzoekt van de kopie van de eigen verklaring die in het kader van het politieonderzoek is afgelegd, wordt het verzoek door de politie zo spoedig mogelijk binnen kantooruren voorgelegd aan de officier van justitie. De officier van justitie geeft toestemming om een kopie van de eigen verklaring reeds op het politiebureau aan betrokkene te verstrekken, tenzij het onderzoeksbelang dat tijdelijk niet toestaat. In het geval dat de verklaring vanwege het onderzoeksbelang niet direct verstrekt kan worden, geeft de officier van justitie een indicatie wanneer de verstrekking wel mogelijk zal zijn. De officier van justitie maakt afspraken met de politie teneinde te waarborgen dat de eigen verklaring alsnog aan de betrokkene wordt verstrekt indien het opsporingsbelang zich daar niet meer tegen verzet. In het geval dat de verklaring niet direct verstrekt kan worden, wordt betrokkene op de mogelijkheid gewezen om binnen 14 dagen tegen de beslissing de verklaring niet direct te verstrekken, een bezwaarschrift in te dienen bij het gerecht waartoe het parket behoort."

5. Rapport Nationale ombudsman, nr. 2004/039

"...Wat betreft het gestelde innemen van haar schoenen wordt nog het volgende overwogen. Ingevolge artikel 28 van de Ambtsinstructie is de politie bevoegd vóór de insluiting een zogenaamde veiligheidsfouillering te verrichten (..). Uitgangspunt van dit artikel is - kort gezegd - dat slechts gevaarlijke goederen in bewaring worden genomen. Schoenen vallen daar in het algemeen niet onder en worden, blijkens de reactie van de korpsbeheerder, dan ook in principe niet ingenomen. ..."